

N:o 7.

Ank. till Riksd. Kansli den 11 April 1872, kl. 2 e. m.

Första Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Betänkande N:o 6, i anledning af Herr Ola Anderssons motion N:o 38, om utarbetande af fullständig förteckning öfver alla nu gällande lagar och författningar m. m.

Af anförda grunder har nämnde motionär föreslagit: dels utgifvandet af register öfver alla under året upphäfda lagrum, författningar eller delar deraf; dels i sammanhang dermed att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета fullständig förteckning öfver alla inom lagens områden nu gällande lagar och författningar, samt uti nådig proposition densamma till Riksdagens pröfning framlägga.

Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskott har derefter i Utlåtandet N:o 4 hemställt:

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla:

1:o) att Kongl. Maj:t täcktes förordna om utarbetande under offentlig tillsyn af en fullständig samling af alla nu gällande lagar och författningar; samt

2:o) att Kongl. Maj:t måtte lemna föreskrift derom, att register öfver alla under året upphäfda och tillkomna lagrum och författningar i slutet af hvarje års författningssamling intages.

Denna hemställan blef bifallen af Andra Kammarén den 28 sistlidne Februari, hvilket genom protokolls-utdrag delgifvits Första Kammarén, hvarpå ärendet den 2 nästlidne Mars remitterades till Utskottet, som nu går att till följd deraf sig yttra.

I afseende å samlande af författningar yttrade *Särskildt Utskott* i betänkande den 6 Maj 1818, bland annat:

»Om det redan i och för sig är för både styrande och lydande högst betungande att i hvarje förefallande enkel fråga behöfva jemföra en mängd på vida skiljda tider utgifna författningar, hvilka beständigt på hvarandra hafva afseende och ömsesidigt åberopa hvarannan, dertill blifva år ifrån år till större och mindre del olämpliga och i behof af förklaringar, hvilka oftast genom den sålunda tilltagande mängden och invecklingen af stadganden bära inom sig frön till nya förklaringar och deraf följande större oreda; så är det framför allt ovedersägligt, att, *om någon minskning* och förkortning i embetsmännens göromål, hvarförutan personalen icke heller betydigen kan minskas, *skall vara att påräkna*, och om således hvars och ens billiga anspråk på skyndsamhet och bestämdhet vid ärendenas afgörande i de allmänna verken skall någonsin kunna uppfyllas, *måste denna* sedan långliga tider tillbaka grundlagda och fortsatta *oreda* vederbörligen *afhjelpas*» (pag. 675—677).

1822 års *Komité-betänkande* omförmäler, att då funnos »mångfaldiga och till ett antal af inemot 15,000 uppgående *författningar*, som angå de med jorden i afseende på egande- och dispositionsrätten förenade olika skyldigheter, statens inkomster och utgifter, de hemmanen i allmänhet åliggande besvär, samt allmänna ordningen och hushållningen» (pag 38).

Uti betänkande den 25 Augusti 1823 från *Särskildt Utskott* säges:

»Såsom ytterligare orsaker till embets- och tjenstemäns förökade antal kunna räknas:

Att göromålens mängd blifvit fördubblad genom tid efter annan utfärdade författningar, så väl rörande näringars idkande, som i afseende på kameralverket; och hafva dessa författningar utgjort en sådan mängd och varit spridda i så många särskilda samlingar, att ofta *blott eftersökandet af en författning* eller ett stadgande, hvars tillämpning kommit i fråga, *medtagit lika lång, stundom mera tid än ärendenas afgörande*» (pag. 207).

Det är bekant att, utom hvad flera komité-arbeten och deribland synnerligen de s. k. Bergfalkska och Mittagska författningssamlingarne innefatta, har, till följd af åtgöranden eller understöd från statens sida, jemte det fortsättning af 1807 och 1819 års lagsamling år 1831 utkommit, bland annat äfven utgifvits samlingar upprättade af ledamöter uti Kammar-, Kommers- samt f. d. Krigs- och Bergs-kollegierna, nämligen:

utaf Branting	1827—1831,
» Danckwardt	1823,
» Tibell	1822,
» af Robson	1822,

Dessutom äro samlingar eller handböcker i sednare tider, till största delen utan oppmuntran genom statsunderstöd, utgifna af Backman, Lundeqvist, Arvidsson, A. H. Wistrand, Qviding, Rydén, Linde, Walldén, Thurgren m. fl.

Åtskilliga för sin tid ganska förtjenstfulla författningssamlingar hafva således under de sista 50 åren utkommit. Lyckligtvis hafva ock genom vissa mera omfattande nya lagar och stadganden, t. ex. 1864 angående näringsfriheten, 1859 angående bergshandteringen, 1855 och 1869 angående skatteförenklingen samt 1868 års Ordningsstadga för städerna ett högst betydligt antal (många tusental) af äldre författningar upphört att vara gällande. Men det kan dock icke förnekas, att *ännu*, äfven för den som har både råd och tillfälle anskaffa allt hvad som finnes tillgängligt i författningsväg, ofta ganska mycken tid för närvarande måste användas, äfven af de kunnigaste embetsmän — att ej tala om dem som icke egnat sig åt studium af författningar — för att kunna, inom hvarje särskildt fack eller område af lagstiftningen, först samla dithörande författningar och sedan bestämma, hvilka af dem som äro ännu gällande. Bevisningen för detta högst beklagansvärda förhållande, eller att ett *folk, som åtminstone står högt, om ej högst, i lydnad för lag, knappast kan få veta hvad lag bjuder*, behöfva vi ej söka långt bort. Medkammarens protokoll vid öfverläggningen i denna fråga, innehåller flere utmärkte rättslärdas intyg derom. Inom Första Kammaren vittna sednast derom dess protokoll vid diskussionen den 4 innevarande månad i den viktiga frågan angående betydelsen och omfånget af de s. k. Lappmarksprivilegierna samt den mindre viktiga angående hvad som gäller eller icke gäller angående enkesäten för kyrkoherdars enkor.

Kan man nu, hvad Utskottet nödgas medgifva, icke på en gång och så fort önskligt vore komma till hvad som väl är målet — *en fullständig officiel samling af alla lagar* — så anser Utskottet dock icke någon tid böra förspillas för att närma sig detta mål. Utskottet förmenar, att man härvid först kunde åter beträda samma bana som vid utgifvandets af 1807 års lagsamling, samt de på 1820-talet utarbetade omförmälde 4 samlingar. Den förstnämnda utarbetades under Riks-drotsets tillsyn af G. W. Hamilton och Poppius. De andra samlingarne af några bland de kunnigaste ledamöter i d. v. kollegier. En sådan arbetsfördelning, efter skilda fack, kan nu ändå lättare ske. Kongl. Stadgan angående ärendenas fördelning emellan statsdepartementen och den uppdelning af ärenden, som omständigheternas tvång, åtminstone i någon mån, inom dessa framkallat, bör nu kunna lemna en jemförelsevis lätt ledning på denna bana.

Det torde nemligen väl icke böra anses för ett förmätet anspråk, om man *fordrar och därför antager*, att inom hvarje statsdepartement *skall* finnas åtminstone en tjänsteman, vare sig Expeditionschef eller Byråchef eller annan, som *bör* känna, hvilka författningar som, *för tiden*, gälla, och tillämpas i högsta instansen *inom hvarje* särskild afdelning eller *fack* af alla de ärenden, som i frågor om lagars eller författningars förklaring eller ändring tillhöra ett visst departements underdåniga föredragning hos Konungen.

Skulle likväl nu icke sådane personer för alla fack finnas, så är orsaken väl antingen något fel i organisationen, som då oförtöfvadt måste, i sin ordning, afhjelpas, eller ock ett alltför *kaotiskt skick* i det fackets författningsväsende.

Utskottet vågar ej tillmäta sig att förutsäga, inom huru många fack detta kan

vara förhållandet, men hoppas dem icke vara så särdeles många till antalet. Anspråket lär i allt fall finnas oafvisligt derpå, att inom hvarje sådant fack man genast samlar och reviderar författningarna till förekommande af osäkerhet, om icke vådor, både för folkets och styrelsens organer.

Med anledning af hvad nu är anfördt har Utskottet, hufvudsakligen godkännande syftet, både i motionen och uti Medkammarens beslut, dock förmenat dettas verkställande på en gång och i den omfattning ordalydelsen synes åsyfta skola möta sådana svårigheter och sådan tidsutdrägt — särdeles om den nu vanliga komité-utvägen åter anlätades — att Utskottet icke vågar tillstyrka Första Kammarerna i allo biträda berörda beslut.

Deremot och under förutsättning:

att, i enlighet med hvad redan antydt är, arbetet delas efter fack eller uti vissa af vederbörande Departementschefer bestämda grupper;

att inom hvarje fack samling af befintliga och utgallring af *icke* gällande författningar af en *lagfaren*, fullt passande person, som *dels* sjelf lemnas tillfälle att inhemta upplysningar från bibliotek och arkiv inom departementet, *dels* erhåller biträde derifrån, genom infordrande från underordnade myndigheter af bref, reskripter, cirkulär m. m., hvilka icke i statsdepartementen äro tillgängliga, och derjemte undfår ledning och råd af den i facket kunnigaste tjänsteman inom departementets expedition, åt hvilken *tillsyn och pröfning af arbetet* äfven *ensamt anförtros* af Departementschefen;

att alla äldre tillgängliga författningar upptagas »in extenso» eller till sin fullständiga ordalydelse äfven med motiv i afseende å det hvori de äro gällande, men deremot endast anvisning eller en förteckning, mer eller mindre fullständig, *till en början* göres öfver allt som gäller och är infördt uti Svensk Författnings-samling;

att samlingarna icke tilläggas *autentik* betydenhet *eller få åberopas* vid ärendens pröfning af myndigheterna, utan endast få tjena till sådan ledning dervid som t. ex. 1807 års, den Mittagska och den Bergfalkska lagsamlingen samt såsom nödigt *förarbete* till reviderande och kodifierande af de hvarje fack tillhörande lagbud;

— anser Utskottet, som dessutom erfarit att mer eller mindre grundade klagomål och anmärkningar ofta och jemväl offentligen framställas angående sättet för hvad som officiellt bör delgifvas eller kungöras allmänheten, (se t. ex. Lagberedningens underdåniga skrifvelse af den 25 Oktober 1850 om »*allmänna tidningar*»), handlingar uti den hos Kongl. Maj:t hvilande frågan om kungörelsens uppläsande i kyrka, samt Herr J. Sjöbergs vid 1871 års riksdag afgifna motioner N:ris 171 och 172 angående »*allmänna tidningar*» och Svensk Författnings-samlings ofullständighet), sig kunna och böra på det sätt understödja Andra Kammarens förslag, att Utskottet vördsamt tillstyrker, det Första Kammarerna för sin del beslutar:

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla:

1:o *att* Kongl. Maj:t täcktes i nåder anbefalla, *dels* samlande inom hvarje statsdepartement, af alla ännu gällande författningar, hvil-

kas

kas tillämpning kan ifrågakomma vid de till departementet hörande ärendens handläggning eller pröfning, eller hvars förklaring eller ändring, derest sådan ifrågasättes, departementets underdåniga förredragning tillkommer, *dels* ock att, under tillsyn af Expeditionschef, Byråchef eller annan särskild af Departementschefen utsedd person, utarbetas och utgifvas ej mindre, i möjligaste måtto, fullständiga motiv och lagbud, innefattande samlingar af alla de uti Svensk Författnings-samling *icke upptagna*, än ock kronologiskt och sakregister, eller *förteckningar* öfver alla de *uti* Svensk Författnings-samling *upptagna*, vid 1872 års slut ännu gällande lagar och författningar — upprättade för antingen hvarje departement, eller för särskild afdelning deraf, med hänsyn till beskaffenheten af de särskilda ämnen, hvilka inom hvarje afdelning af departementet behandlas;

- 2:o att Kongl. Maj:t, i händelse af behof, täcktes till nästa Riksdag göra framställning angående de anslag, hvilka erfordras till antingen, och helst, utfästa belöningar, men eljest till arvoden åt af vederbörande Departementschef dertill utsedd *lagkunnig* person, hvilken utarbetat, till utgifvande godkänd, större eller mindre del af dylik samling och förteckning; samt
- 3:o att Kongl. Maj:t täcktes taga under nådig ompröfning, om och hvilka åtgärder som erfordras för afhjelpande af de länge och ofta öfverklagade olägenheter, hvilka anses härflyta från det mindre fullständiga sätt, hvarpå allmänna författningar och hvad som i öfrigt enligt lag bör offentligen kungöras, bland annat, genom uppläsande i kyrka, införande i Svensk Författnings-samling eller uti »allmänna tidningar», nu meddelas allmänheten.

Stockholm den 11 April 1872.

På Utskottets vägnar:

N. S. v. Koch.